

Twee minuten-recensie

Het verhaal van Vlaanderen: aflevering 10 Van 1939 tot 1999

Waarom je de aflevering moet kijken

We zijn aan het einde van de geschiedenis geraakt, waardoor de gekozen onderwerpen actueler zijn dan ooit.

Na drie afleveringen wachten, heeft de vrouw eindelijk stemrecht gekregen!

De cirkel is volledig rond: we zijn begonnen met enkele vreemdelingen die in Limburg terechtkwamen, en zo eindigen we eigenlijk ook.

Waarom je de aflevering beter vermijdt

U kon nog leven met 'Het Verhaal van Vlaanderen', maar 'Het Verhaal van de Familie Waes' is wel gewoon een brug te ver.

U snapt snapchat wel, in tegenstelling tot Tom Waes.

Wat je kan leren uit deze aflevering

“Wat vertel je in hemelsnaam over wat er de laatste 80 jaar gebeurd is?” Zo begint Tom Waes de laatste aflevering van dit veelbesproken programma. Het is dan ook niet te verwonderen dat er in deze laatste aflevering zeer veel keuzes gemaakt moesten worden over wat het programma wel en niet moet vermelden. Uiteindelijk heeft het programma gekozen voor de Tweede Wereldoorlog, de economische en sociale ontwikkelingen in de jaren '60 en voor de diversiteit in Vlaanderen. Deze historische gebeurtenissen worden opnieuw behandeld aan de hand van persoonlijke gebeurtenissen in het leven van enkele mensen. Dit keer volgen we Tom Waes en zijn familie doorheen de vele gebeurtenissen en problemen van de laatste 80 jaar.

We beginnen bij de Tweede Wereldoorlog, en het viel wel op dat de Tweede Wereldoorlog minder erg werd voorgesteld dan zijn voorganger. In de vorige aflevering kregen we alle gruwel daadwerkelijk op beeld te zien via de re-enactments, waardoor je als kijker echt wordt meegesleept in dat verhaal. In deze aflevering kregen we daarentegen enkel re-enactments van zijn jonge vader in de schuilkelder en bij de bevrijding. De gruwel wordt wel vermeld dankzij enkele getallen op de muur in het fort van Breendonk en dankzij enkele foto's van in de Dossinkazerne. Dit had veel persoonlijker aangepakt kunnen worden met enkele getuigenissen of een re-enactment van het verzet in plaats van de eerder afstandelijke manier waarop het programma het nu heeft gedaan.

Verder kunnen we leren dat we vooral aandacht moeten hebben voor de slachtoffers van deze oorlog. Dat de Joden voornamelijk gevisieerd werden tijdens de oorlog is wel bekend,

maar het is ook zeer goed dat de minder bekende slachtoffers, zoals Roma en homoseksuelen, ook de nodige aandacht krijgen. Maar dankzij deze focus op de slachtoffers, is er wel minder aandacht voor de (Vlaamse) daders. De collaboratie wordt slechts kort vermeld, terwijl die recenter toch steeds meer en meer in het nieuws voorkomt. Dit was nochtans wel een zeer belangrijk deel van de Tweede Wereldoorlog in Vlaanderen, waardoor het wel jammer was dat ze niet meer aandacht kregen.

Maar de allerbelangrijkste les die we moeten leren volgens Tom Waes is dat we moeten beseffen dat Vlaanderen divers is geworden en dat we daar mee moeten leren leven. De manier waarop hij dit verhaal heeft geschetst is wel uniek in dit programma. Hij begon namelijk vanuit zijn eigen persoonlijke ervaring met de documentaire over de Seefhoek om van daaruit te achterhalen hoe we tot vandaag geraakt zijn. Aan de hand van archiefbeelden, re-enactments en de verhalen van Tom Waes leren we zo de geschiedenis van de gastarbeiders in België en het beeld dat sommigen hen nu nog steeds toekennen. Ook doorpikt de reeks wel enkele mythen, zoals het feit dat ze rechtstreeks met hun familie naar hier zijn gekomen. Stap voor stap komen we zo te weten hoe de gastarbeiders naar hier zijn gekomen, hoe bedrijven er mee voor hebben gezorgd dat ze zich hier permanent gingen settelen met hun gezin, en hoe het komt dat er achteraf veel van hen werkloos werden (en dus een slechte reputatie kregen). We krijgen zo een volledige schets van deze situatie, wat ons hopelijk in de toekomst zal helpen om anders naar vandaag te kijken.

Het beste stuk

Tom Waes benadrukt in het allerlaatste stuk hoe hard de wereld is veranderd in de laatste 30 jaar door een montage te tonen van een grote hoeveelheid grote gebeurtenissen, van de val van de Berlijnse Muur tot de eerste iPod en van 9/11 tot de Tesla van Elon Musk in de ruimte. Hij toont niet alleen aan hoe hard de wereld de laatste jaren is veranderd, maar vraagt zich ook af wat er van al deze gebeurtenissen binnen 50, 100 of 500 jaar in de geschiedenisboeken zal belanden. Zo wordt je er als kijker aan herinnerd dat de geschiedenis selectief is en dat er iemand de keuze gaat moeten maken van wat belangrijk is en wat niet. Het was dan misschien maar een fragment van 2 minuten, maar het zal wel een grote indruk nalaten op de kijker.

De meest opvallende quotes

“Vandaag eindigt ons verhaal. Je zou er zowaar emotioneel van worden. Niet echt hè, het is maar tv.”

“Er is dus maatschappelijke druk om als vrouw thuis te blijven. Maar er zijn ook praktische redenen. Met kinderen is dat niet zo gemakkelijk, en geloof mij, mijn broer moet nog geboren worden en dat is pas echt een blèter.”

“Van 1939 tot 1999”, documentaire, Het Verhaal van Vlaanderen. (VRT, 5 maart 2023). Recensie door Alexander Hilkens.